

Pirkanmaan hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmat - tilannekatsaus

Mari Lahtinen

Marja Nurmi-Vuorinen

Marianne Aalto-Siira

Tarja Soukko

Milja Koljonen, Anna-Stiina Salminen, Katja Hakkarainen

Niina Nieminen

Hyvinvointi- ja kokonaisturvallisuusvaliokunta 4.4.2024

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut

- Palvelutoimintamme perustuu tarpeeseen, näyttöön ja tutkittuun tietoon.
- Rakennamme sujuvia ja oikea-aikaisia hoito- ja palveluketjuja.
- Hyödynnämme monituottajuutta ja monikanavaisia palvelumalleja.
- Panostamme ennaltaehkäisyyn ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tiiviissä yhteistyössä kuntien ja järjestöjen kanssa.

HYTE-yhteistyö

Hyte-työn koordinointi

- Integraatiotoimialue koordinoi Pirkanmaan hyvinvointialueen lakisääteistä strategista tehtävää väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi (HYTE).
- Työhön kuuluu lakisääteinen tuki kuntien ja muiden toimijoiden HYTE-työlle ja Pirkanmaan hyvinvointialueen lakisääteisten hyvinvointisuunnitelmien koordinaatio.
- HYTE-työtä edistetään yhtenäistämällä ja rakentamalla yhteisiä alueellisia prosesseja elintapaohjaukseen sisältäen muun muassa kulttuurin keinot, ehkäisevä päihdetyö, väkivallan ehkäisy sekä kuntien ja hyvinvointialueen välinen liikuntaneuvonta.

Toimintasuunnitelman 2024 sitovat tavoitteet - integraatio

3. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteitä ja niiden seuranta konkretisoidaan.

- 3.1 Alueellisten hyvinvointisuunnitelmien toimeenpano ja toteutumisen arviointi on käynnissä sekä alueellinen elintapaohjauksen palvelutarjotin on laajassa käytössä.
- 3.2 Väkivallan ehkäisyn toimintamalli on valmis ja käytössä.
- 3.3 Alueellisen liikuntaneuvonnan ohjauksen malli ja toimivuuden seuranta ovat valmiita ja käytössä

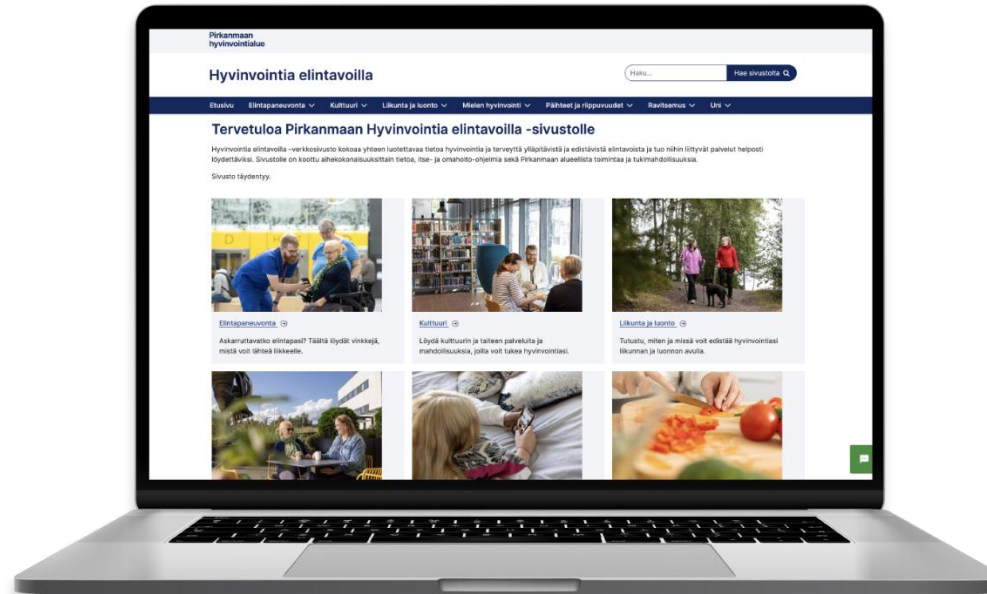

HYTE-palvelutarjotin

Hyvinvointia elintavoilla -sivusto, joka kokoaa yhteen monialaiset hyte-palvelut sekä toiminnan ennaltaehkäisyä ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseen.

Palvelutarjotin sisältää:

- Alueen sosiaali- ja terveydenhuollon, kuntien sekä järjestöjen hyvinvointia ja terveyttä edistävät palvelut
- Kansalliset hyvinvointia ja terveyttä edistävät digitaaliset palvelut sekä itse- ja omahoidon välineet
- Tutkittuun tietoon pohjautuvaa hyvinvointia ja terveyttä edistävää materiaalia

Kenelle?

- Pirkanmaan hyvinvointialueen asukkaille
- Alueen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntien elintapaohjausta tarjoaville ammattilaisille

Teemat

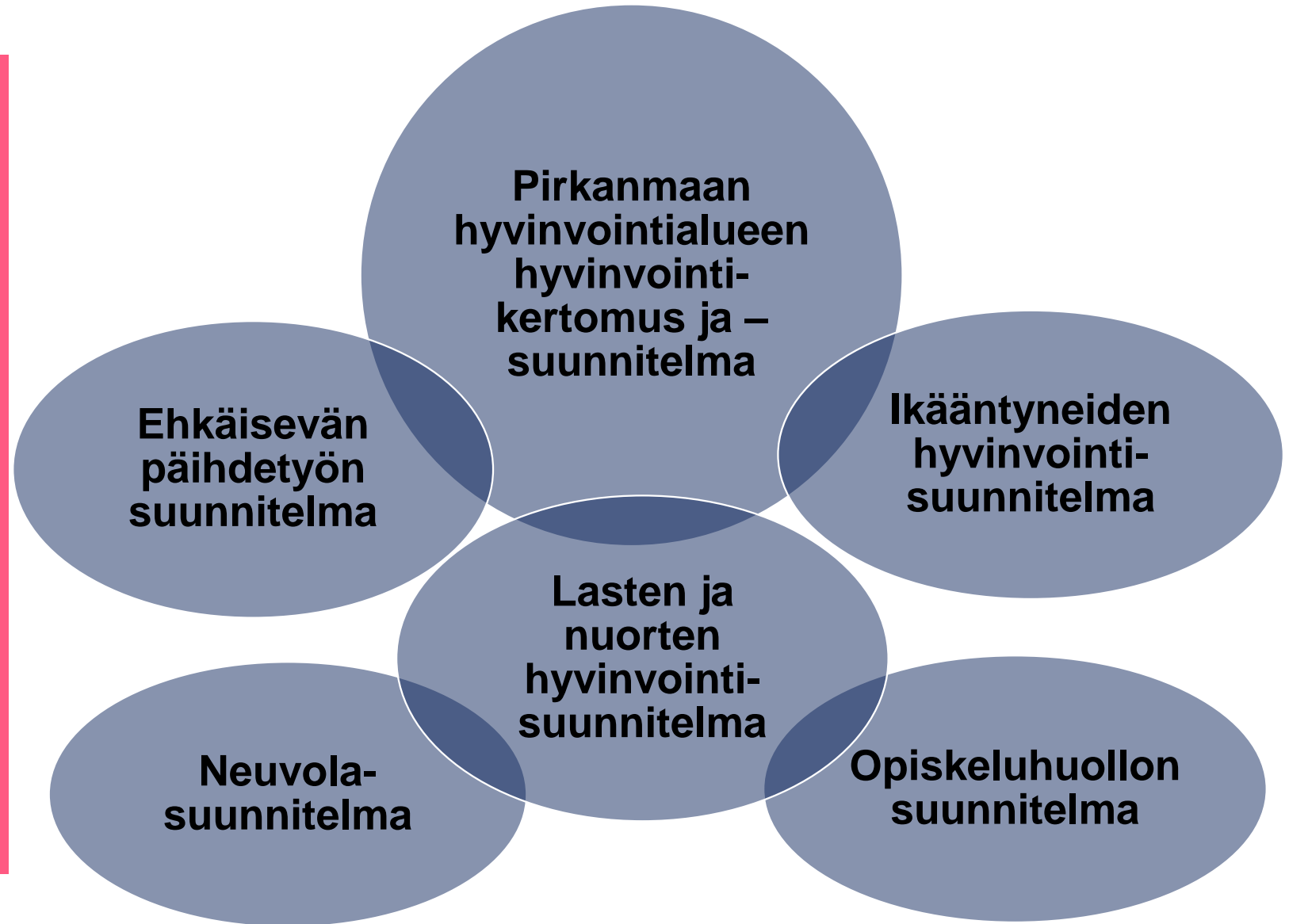

Alueelliset lakisääteiset hyvinvointisuunnitelmat

Pirkanmaan alueelliset lakisääteiset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiakirjat muodostavat yhdessä kokonaisuuden pirkanmaalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimeenpanosuunnitelmaksi.

Asiakirjoilla on yhteiset painopisteet ja tavoitteet, mutta muuten ne ovat itsenäisiä suunnitelmia.

Suunnitelmien yhteiset painopisteet

Painopisteet x 5
Tavoitteet x 3

1. Yksilöllisten hyvinvointia edistävien valintojen mahdollistaminen
2. Liikkumisen ja aktiivisuuden edistäminen
3. Mielen hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen
4. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen
5. Arjen turvallisuuden lisääminen ja hyvinvointia edistävä elinympäristö

Kullekin painopisteelle on määritelty kolme tavoitetta. Jokaisessa alueellisessa hyvinvointisuunnitelmassa on kuvattu yhteisten tavoitteiden toimeenpanosuunnitelma ja indikaattorit seurantaan varten.

Painopiste 1: Yksilöllisten hyvinvointia edistävien valintojen mahdollistaminen

Tavoite 1

Tarjoamme asiakasryhmät huomioiden eri tavoin, ymmärrettävästi ja saavutettavasti tietoa hyvinvointia edistävästä valinnoista ja helpotamme niiden tekemistä arjen ympäristössä

Pirhassa käytettävien ravitsemusohjausmateriaalien kokoaminen Ravitsemuskäsikirjaan on käynnissä.

Luomme yhtenäisiä elintapaohjauksen toimintamalleja ja työkaluja, kuten elintapaohjauksen käsikirja, ammattilaisten työn tueksi. Kulttuurihyvinvointi sisällytetään toimintaan.

Ikivapan ennaltaehkäisevistä palveluista oltu mukana Pirhan kumppanuusneuvotteluissa järjestöjen kanssa yhteistyön tiivistämiseksi sekä hyte- ja digityön monipuolistamiseksi Lähitoreilla.

Tavoite 2

Puutemme riskitekijöihin varhaisessa vaiheessa (tunnistaminen, puheeksi ottaminen, koulutus ja tieto, toimintamallit, vastuut)

Opiskeluhuollossa on aloitettu terveystarkastusten laadun ja vaikuttavuuden kehittämistyö, tavoitteena tunnistaa entistä paremmin erityistä tukea ja huolenpitoa tarvitsevat lapset ja nuoret.

Lähtöhistorien palveluohjaajille on järjestetty mahdollisuus osallistua puheeksi ottamisen (alkoholin/päihteiden käyttö) verkkokurssille.

Alueellisen ravitsemussuunnitelman ikäihmisten osuus on päivityksessä.

Integraatiotoimialueen elintapaohjauksen suunnittelijan työpanosta on resursoitu ammattilaisten tukeen.

Tavoite 3

Tarjoamme ja kehitämme matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa sekä edistämme saavutettavien hyvinvointia tukevien palveluiden tarjonnan kehittymistä koko hyvinvointialueella

Kehitämme Hyvinvointia elintavoilla –sivustolle Hyte-palveluhaun ja tapahtumakalenterin, minkä avulla hyvinvointia tukevia matalan kynnyksen palveluja on löydettävissä Pirkanmaalla.

Kulttuurihyvinvointipalveluiden laatukriteereitä on ryhdytty luomaan laajalla asiantuntijapohjalla.

Kaikukortti-toimintamallia laajennetaan sekä Pirhan sisällä että kolmeen uuteen kuntaan (Valkeakoski, Nokia, Orivesi). Kulttuurilähetetoimintamallia kehitetään.

Painopiste 2: Liikkumisen ja aktiivisuuden edistäminen

Tavoite 1

Mahdollistamme saavutettavaa ja esteetöntä liikkumista, kulttuurista osallistumista sekä tuemme arkiaktiivisuutta

Voimavaroja tukevan hoitotyön toimintamallin käyttöönotto kinestetikkaa hyödyntäen; alustava suunnitelma mallin laajentamiseksi tehty (asiakkaiden liikkumiskyvyn tukeminen arjessa).

Käynnistymässä pilotti liikkumisen tuen tiimissä palveluavustajien tehtävänkuvan muuttamisesta siten, että he tukevat yksilöllisesti asiakkaan tarpeen mukaan asiakkaita kulkemaan kuntien palveluliikenteessä ja esteettömässä joukkoliikenteessä tekemällä yhdessä harjoitusmatkoja tai toimimalla saattajana.

Tavoite 2

Laadimme alueellisen liikuntaneuvonnan ja -ohjauksen prosessin hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyönä sekä otamme käyttöön kulttuurihyvinvoinnin palvelutarjottimen

Tehty viranhaltijapäätös kuntien liikuntaneuvojen oikeuksista potilastietojärjestelmiin. Oikeuksien hakuun tehty alustava prosessikuvaus joka viimeistellään yhdessä ICT-palveluiden ja kirjaamistyöryhmän kanssa.

Ikivapan ennaltaehkäisevissä palveluissa kuntien liikuntaneuvonnan ja avokuntoutuksen kanssa käynnistetty keskustelut rooleista, palvelupoluista ja yhteistyöstä.

IKI2035 ohjelman mukainen yhteistyön vahvistaminen kuntien kulttuuri- ja liikuntapalvelujen kanssa käynnistymässä.

Tavoite 3

Hyvinvointialueen kaikissa toimipisteissä tunnistamme, otamme puheeksi ja ohjaamme liikuntaneuvontaan sekä hyvinvointia tukevien kulttuuripalvelujen pariin

Elintapaohjauksen yhdyshenkilöverkostossa kuntien liikuntaneuvojat sekä sotehenkilöstö toimivat vastinpareina.

Yhteistyön tiivistäminen kuntien liikuntaneuvojen kanssa on alkanut opiskeluhuollossa.

RAI-kaatumisen laatumittarin käyttö kotona asumista tukevilla palveluilla ja asumispalveluilla.

Painopiste 3: Mielen hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen

Tavoite 1

Vahvistamme mielen hyvinvointia tukevien toimintamallien käyttöä sekä mielen hyvinvointia tukevaa osaamista kaikessa toiminnassa

Opiskeluhuollossa käynnissä IPC-menetelmän käytön tehostaminen, uusi koulutus tulossa opiskeluhuollon ammattilaisille.

Cool kids -hoito-ohjelman käyttöä pyritään vahvistamaan, Voimaperheet-malli on käytössä neuvoloissa.

Ennaltaehkäisevistä palveluista on oltu mukana Pirhan kumppanuusneuvotteluissa mielenterveystyön järjestöjen kanssa yhteistyön tiivistämiseksi Lähitoreilla.

Tavoite 2

Kehitämme matalan kynnyksen palveluita ja lisäämme niiden saavutettavuutta

Nuorille on tarjolla walk in –palveluita sekä lastenpsykiatrian jalkautuva ja konsultoiva työryhmä.

Lähtöriverkosto mukana Pirhan palveluverkossa, joka on päätöksen teossa. Sen pohjalta saadaan raamit paikallisen yhteistyön käynnistämiseksi kuntien ja järjestöjen kanssa.

Lähtörien ja vastaanottopalvelujen saumatonta yhteistyötä hiotaan vuoden 2024 kestävästä Läpimurto-valmennuksen avulla THL:n tukemana.

Tavoite 3

Tuemme pirkanmaalaisia tekemään arjessa päihteettömyyttä tukevia valintoja

Välitämme tutkittuun tietoon perustuvaa ehkäisevän päihdetyön tietoa yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa, esim. vape-webinaari 27.3. ja sähkötupakoinnista viestiminen usean median välityksellä.

Pakka-toimintamallin Pirkanmaan käyttöön otto käynnistetään rekrytoitavan suunnittelijan tuella.

Vahvistetaan lähtörien osaamista rakentamalla toimintamalleja MIPÄ-tiimin osaamisen tuomiseksi kaikille Pirkanmaan lähitoreille.

Painopiste 4: Osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisääminen

Tavoite 1

Kehitämme osallisuuden ja yhteisöllisyyden rakenteita, toimintatapoja, vaikuttamiskanavia, eri väestöryhmien osallisuuteen liittyvää tiedonkeruuta sekä saavutettavaa viestintää

Opiskeluterveydenhuollon Yhdessä yhteisöllisesti -yhteisöllisen työn laatukäsikirja valmis ja jalkautetaan vuoden 2024 aikana kaikkialle Pirkanmaalle.

Kokemusasiantuntijatoimintaa vahvistetaan ja asiakaspalautejärjestelmää kehitetään.

Asiakaskokempilotti päivätoiminnassa (NPS suosittelukysymys ja avoin kysymys) 18.3.-21.4.2024. Lähitoreilla käytössä ohjauksessa työntekijän kysymänä PEI. Kilpailutuksessa laitteet, jolla voidaan kysyä kaikilta lähitorien asiakkailta NPS ja PEI-kysymykset.

Tavoite 2

Tuemme pirkanmaalaisia osallistumaan oman ja lähiyhteisönsä hyvinvoinnin edistämiseen ja kehitämme yhdessä osallistumisen kynnyksiä madaltavia toimintatapoja

Tuemme kuntien ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilöitä tuomaan ehkäisevän päihdetyön näkökulmasta vaikuttamismahdollisuuksia esimerkiksi Pakka-toimintamallin avulla (lupalausunnat, päihdekyselyt, asiakasarvioinnit, ostokokeet).

Kehitämme Kaikukortin ja Kulttuuriluotsitoiminnan kumppanuusmallia Tampereella.

Tavoite 3

Teemme yhteistyötä eri järjestöjen kanssa osallisuuden ja yhteisöllisyyden lisäämiseksi.

Perhekeskustoiminnassa verkostoidutaan Pirkanmaan järjestöjen ja seurakuntien kanssa ja kehitetään asiakasosallisuuden muotoja.

Kehitämme Kaikukortin ryhmätoimintaa ja asiakasraatitoimintaa.

Lähitoreilla järjestetty yhteisiä tapahtumia järjestöjen kanssa esim. Parkinson-viikon teematilaisuudet.

Painopiste 5: Arjen turvallisuuden lisääminen ja hyvinvointia edistävä kasvuympäristö

Tavoite 1

Luomme hyvinvointia ja terveyttä edistäviä turvallisia lähiympäristöjä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa sekä vahvistamme kiusaamisen aktiivista ehkäisyä

Lasten ja nuorten tekemä väkivalta -seminaari pidetty maaliskuussa. Kootaan kouluväkivaltatyöryhmä, jonka tehtävänä on ennen kaikkea suunnitella väkivaltaa ehkäiseviä toimenpiteitä kouluille koko Pirkanmaalla.

Viestimme sosiaalisen median tuomista haittailmiöistä ja välitämme tutkittua tietoa mm. yhteistyössä Tampereen kanssa.

Tavoite 2

Tunnistamme väkivaltariskin ja hyödynnämme monialaista arviointia sekä konsultaatio- ja tukirakenteita

Pirhan henkilöstöä koulutetaan tunnistamaan riskissä väkivallan kokemiseen tai sen käyttämiseen olevia asukkaita mm. hyödyntämällä THL:n verkkopohjaisia väkivalta-aiheisia koulutuksia. Henkilöstön perehdyttämisohjelma Introa tullaan myös käyttämään.

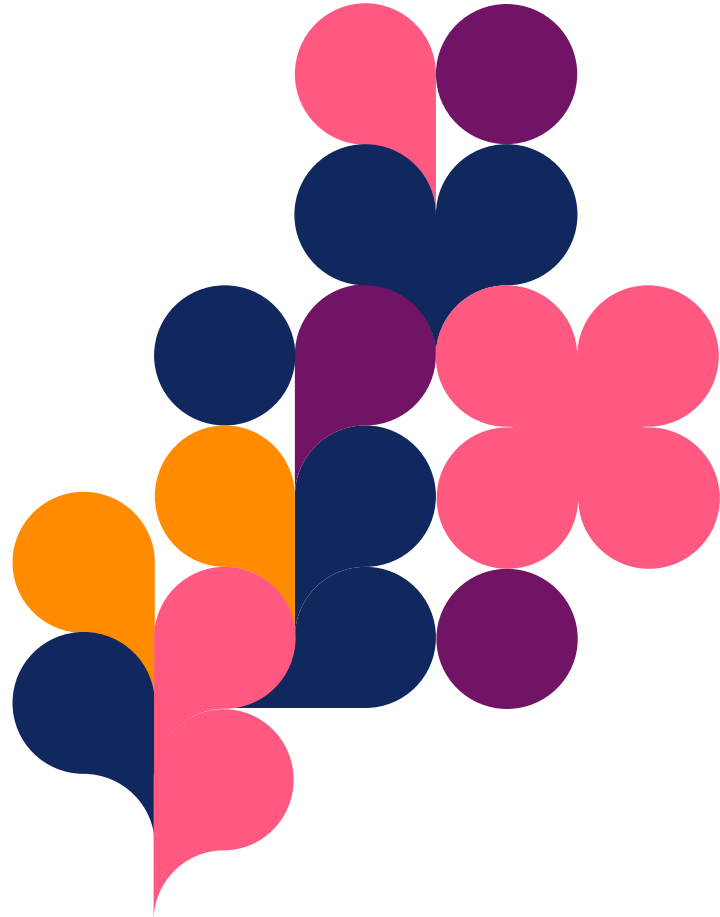
Moniammatillinen MARAK-menetelmä kattaa koko Pirkanmaan alueen. Henkilöstöä koulutetaan sen käyttöön.

Tavoite 3

Lisäämme yhteistyötä pelastuslaitoksen, hyvinvointialueen sote-puolen ja kuntien välille, jotta riskien ennakointi ja turvallisuustaso alueella paranee

IKI:n henkilöstön koulutussuunnitelma luotu vuodelle 2024, sisältäen ikääntyneiden päihdehäiriöiden tunnistamisen sekä koulutukset positiivisesta mielenterveyden edistämisestä ikääntyneiden palveluissa sekä ikääntyneen ihmisen masennuksesta.

Ikäihmisten ja vammaisten palvelulinjalta on osallistuttu Moodlen Tietosuoja- ja tietoturvan peruskoulutukseen. Yksiköissä on tehty tietosuoja- ja tietoturvakierroja.

Yhteystiedot

Mari Lahtinen
Kehittämispäällikkö
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuuyksikkö
Integraatiotoimialue
Pirkanmaan hyvinvointialue

p. 041 7313 103
etunimi.sukunimi@pirha.fi

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**